Hälso- och sjukvårdsnämnden

SÄRSKILT UTTALANDE
2020-09-28

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ärende 3
HSN 2021-0558

Delårsbokslut för januari till augusti samt helårsprognos för 2021 för hälso- och sjukvårdsnämnden

Delårsbokslutet sammanfattar en svår period för vården i Region Stockholm. Genom storartade insatser från vårdpersonalen har inte bara en pandemi bekämpats, utan även en omfattande vaccinationskampanj kunnat genomföras. Det har blivit tydligt att det är med gemensam kraft som samhället bäst möter kriser. Ingen har ropat efter nya privatiseringar under krisen, förutom Moderaterna som mitt under pandemins andra våg ville pressa fram vårdval reumatologi.

Tack vare stora intäkter från staten för provtagning, smittspårning, vaccinering och merkostnader i samband med pandemin ser delårsbokslutet positivt ut. Dessutom har statliga medel mot vårdköerna tillförts regionen för att genomföra den uppskjutna vården och det är över 300 miljoner av dessa som nu kommer att tillföras verksamheterna i enlighet med förvaltningens beställarplan. Vi socialdemokrater i Region Stockholm har innan sommaren föreslagit mer resurser till just den uppskjutna vården för att undvika att patienter som redan väntat länge i en vårdkö ska behöva vänta ännu längre.

Det är tydligt att ekonomin hade varit i fritt fall om det inte vore för den socialdemokratiskt ledda regeringens tillskott under förra och nuvarande år. Nu går regionen istället med miljardöverskott. Corona-köerna måste betas av och sjukvården få förutsättningar att hinna med. Om nuvarande regerings budget får stöd i riksdagen kommer Region Stockholm få 462 nya miljoner för att hantera det uppdämda vårdbehovet, vilket tillsammans med tidigare satsningar blir upp emot 1,4 miljarder. Detta är pengar som de tusentals patienter i Region Stockholm som väntar i vårdköer har rätt till.

Delårsbokslutet beskriver en sjukvård som står inför en enorm arbetsuppgift. Att genomföra all uppskjuten vård *och* klara det stora ordinarie vårduppdraget är tufft. Att dessutom göra det i

Stockholmsregionens splittrade sjukvård där kostnaderna för den privata vården får skena men de egna sjukhusen underfinansieras är ännu värre. Pandemin har tydliggjort en hel del av regionens strukturella problem.

I juli i år stod 23 000 patienter i en vårdkö, i väntan på att få sin behandling eller operation. Målet om att 80 procent av patienterna ska få behandling/operation inom tre månader har inte uppfyllts för under hela perioden januari-juli. Dessutom väntade 57 000 patienter i juli på att få göra ett första besök inom vården, vilket t ex omfattar 1500 patienter inom gynvården och nästan 1400 patienter inom den barn- och ungdomsmedicinska vården. Dessa två vårdområden är utlagda på den privatiserade öppenvården. Här når inte regionen målet om att 88 procent ska få göra första besöket inom tre månader, enligt siffrorna i juli. Dessutom är siffrorna för patientvald väntan rekord hög: 10 000 patienter till första besök respektive 5 000 patienter till behandling och operation.

Även om antalet som väntar på ett första besök kan låta mycket var det nästan lika många som väntade året *innan* pandemin. Region Stockholm har ett problem med tillgänglighet till vården och detta strukturella problem blir ännu mer tydligt i kölvattnet av pandemin. Dessutom visar delårsbokslutet att kostnader för denna vård fortsätter att öka. Det moderatledda regionstyret har tappat kontrollen över kostnaderna inom den specialiserade öppenvården som bedrivs av privata utförare.

Samtidigt har sjukhusen vårdplatsbrist, hög arbetsbelastning på akutmottagningarna och en vårdpersonal som arbetat hårt under lång tid. Det är den personalen som nu ska genomföra den köställda vården. Vi Socialdemokrater är mycket kritiska till att sjukhusen fortfarande hotas av neddragningar och krav på åtgärdsplaner för att minska vårdpersonalen. Regionstyrets prioritering är tydlig – pengarna ska till privatkliniker på stan, inte till akutsjukhusen där de sjukaste patienterna vårdas. Men inte heller till vårdcentralerna som egentligen har en central roll i omställningen av vården. Vi ser med stor oro på hur regionens sjukvårdsstruktur inte kommer att kunna garantera hälso- och sjukvårdslagen och vård efter behov.

Hösten 2020 firande Moderaterna i Region Stockholm att KRY och andra nätläkare etablerade fysiska vårdcentraler i Region Stockholm. Sedan dess har det inte slutat storma i den digitala vården. Övriga vårdcentraler larmade om missvisande marknadsföring för listning, 1177 Vårdguiden togs nästan över av en nätläkare samtidigt som det visade sig att sjukvårdsrådgivningen hänvisat direkt till KRY under pandemin. Trots allt detta beskriver delårsrapporten hur utomlänsersättningen för digital vård inte har minskat.

Skattepengar försvinner fortfarande från patienter och personal till appläkarbolag. Vårdgivare med fysiska mottagningar i Region Stockholm fortsätter ett år efter etablering att fakturera som utomlänsvård. Moderaterna saknar uppenbarligen fortfarande kontroll över den digitala vården i Region Stockholm.

Delårsbokslutet visar även dystra siffror när det gäller väntetiderna till barn- och ungdomspsykiatrin. Knappt 60 procent av barn och unga får vård inom vårdgarantins 90 dagar. Trots de långa väntetiderna väljer det moderatledda styret att genomföra omfattande centraliseringar och utökade privatiseringar av barn-och ungdomspsykiatrin. Hur ska dessa redan utsatta barn och deras familjer få vård i tid när antalet mottagningar ska bli färre?

Under 2020 och 2021 har även stora delar av länet blivit utan vård på kvällar och helger i och med stängningen av husläkarjourerna. Antalet läkarbesök har därför minskat, vilket delårsbokslutet hänvisar till just nedläggningen av jourmottagningarna. Det moderatledda styret menade att nedläggningarna inte skulle ge mindre vård, men nu kan vi se att så blev fallet. Med moderat politik blir det mindre vård till stockholmarna.

Delårsbokslutet visar en politik som har nått vägs ände. I 15 år har Moderaterna genomfört privatiseringsexperiment i stockholmarnas sjukhus. Målet var att ge valfrihet och tillgänglighet, men nu kan vi se att köerna är långa och att vård lägger ner. Är valfrihet att åka över halva länet för att få vård efter jobbet eller på helgen? Samtidigt ökar kostnaderna för köpt vård. Kostnadsökningarna inom vårdvalen, speciellt inom specialistvården, dränerar sjukhusen och vårdcentralerna på resurser. Det är dags för en kursändring i Region Stockholm som säkerställer att vårdens pengar går till vård och att behoven styr, inte lönsamheten.

Talla Alkurdi m.fl. (S)